GVB Holding NV

Jaarverslag 2022

Pamela Pinas, trambestuurder

‘... want waar we ook naartoe gaan, we zullen altijd weer thuiskomen’

Roziena Salihu, reisdichter GVB

GVB

Expert en partner

GVB is een onmisbare bron van vakkennis en data over techniek, vervoer en mobiliteit. Die kennis en data zijn waardevol voor onze partners bij hun beleidskeuzes voor vervoeroplossingen.

Nieuwe OV-Governance

Bestuursstructuur voor OV-keten Amsterdam is opnieuw ingericht

Om een robuust OV voor nu en de toekomst mogelijk te maken, is de bestuursstructuur – de governance – van de OV-keten in Amsterdam heringericht. Hiermee is gestart in mei 2020 in het programma OV-Governance.

GVB heeft sinds 2022 de rol van Asset Manager en de Vervoerregio die van Asset Owner. Hiermee kunnen de drie organisaties die verantwoordelijk zijn voor het OV – gemeente Amsterdam, Vervoerregio Amsterdam en GVB – elkaar makkelijk vinden, kunnen ze sneller en efficiënter werken en zijn hun rollen, taken en bevoegdheden beter verdeeld. Dit zorgt voor robuust openbaar vervoer nu en in de toekomst.

Inrichting nieuwe OV-Governance

- De Vervoerregio is systeemverantwoordelijk voor beheer en onderhoud van railinfra en is opdrachtgever aan GVB voor het beheer en onderhoud. De Vervoerregio vervult de rol van Asset Owner; het juridisch eigendom ligt nog steeds bij de gemeente Amsterdam.
- GVB is assetmanager en uitvoerder van beheer- en onderhoudstaken.
- Er is een Asset Management Rail Infra-contract (AMRI) gesloten tussen de Vervoerregio en GVB. De overeenkomst heeft een looptijd t/m 31 december in het jaar dat de voorgenomen nieuwe concessie (per december 2024) eindigt.
- Op 1 januari 2022 is een nieuw bedrijfsonderdeel ontstaan: het Railinfrabedrijf (RIB), waarbij het grootste gedeelte van de voormalige afdeling Metro en Tram (MeT) van de gemeente is opgegaan in het vroegere GVB Rail Services.
- Bij Activa zijn de werkprocessen herschreven in het licht van de nieuwe governance, en wordt er meer samen opgetrokken. Zo wordt het proces van de Vervoerprognose gezamenlijk doorlopen door GVB en Vervoerregio.
- Vervoerregio Amsterdam is naast de gemeente Amsterdam medeaandeelhouder in GVB en bezit een prioriteitsaandeel waaraan bijzondere zeggenschapsrechten zijn verbonden.

Voor meer informatie over de taakverdeling en verantwoordelijkheden, zie onze website.

Ervaringen in 2022

Eerste ervaringen met OV-Governance zijn positief

Een deel van de werkzaamheden voor de nieuwe OV-Governance liep door in 2022. Deze vervolgwerkzaamheden zijn in de basis belegd bij de lijnorganisatie. Er was in 2022 monitoring via het Opdrachtgevend Beraad (OGB), bestaande uit de algemeen directeur van GVB, de secretaris-directeur van de Vervoerregio en stedelijk directeur cluster Ruimte & Economie van de gemeente. Het OGB is per 2023 opgeheven. Restpunten worden voortaan behandeld in het Tripartite-overleg. Dit kent dezelfde samenstelling als het OGB, maar richt zich op alle OV-zaken en niet specifiek de OV-Governance.

Binnen de lijnen van de organisaties wordt de nieuwe OV-Governance als positief ervaren. Een van de belangrijkste veranderingen – het verdwijnen van de ingewikkelde driehoeksrelatie tussen gemeente, Vervoerregio en GVB – is van grote waarde. Waar

de gemeente naar de achtergrond verdwijnt, pakt de Vervoerregio haar rol als opdrachtgever en Asset Owner, en GVB is nu Asset Manager via het Railinfrabedrijf.

Projecten en overleggen worden in de lijn belegd, zoals afgesproken. Samenwerking met de aandeelhouders gemeente Amsterdam (Deelnemingen) en Vervoerregio (Aandeelhouder) verloopt op ambtelijk niveau goed, net als voorheen. Belangrijk is dat de drie 3 organisaties de juiste rol innemen. Dat is soms nog wennen in dit leerproces.

Ook het Railinfrabedrijf staat nog voor een grote opgave. Niet alleen is de rol van Asset Manager nieuw, ook moesten tientallen collega's van MeT hun plek in de nieuwe organisatie vinden. Daar is hard aan gewerkt.

Het nieuwe Railinfrabedrijf staat nog voor grote opgave

Impact op beleid

Met de grote kennis en jarenlange ervaring is GVB een essentiële mobiliteitspartner voor de gemeente en Vervoerregio Amsterdam. In samenwerking met hen en met andere partners komen we tot het beste beleid en de beste oplossingen van de mobiliteit in en rond de stad, voor nu en in de toekomst.

Geen btw voor het OV

OV-NL pleit voor schrappen btw op vervoerbewijzen

OV-NL, de brancheorganisatie van alle 9 Nederlandse OV-bedrijven waaronder GVB, heeft gepleit voor het schrappen van btw op vervoerbewijzen in het OV. Zeer tegen de wil van de sector verhoogde de regering in 2019 de btw op kaartjes voor het OV van 6% naar 9%. Nu de koopkracht van burgers zo sterk is gedaald door de hoge energieprijzen en de inflatie, zoekt de overheid naar manieren om die te herstellen. Btw-verlaging voor het OV kan daaraan bijdragen. Ook vormt het een extra stimulans om het OV te gebruiken; een duurzame keuze. Bij de begrotingsbehandeling van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) werden moties voor btw-verlaging verworpen, mede omdat de regering een evaluatie heeft aangekondigd van de effecten van het verlaagde tarief in het algemeen. Hierbinnen wordt ook het verlaagde btw-tarief voor het OV bekeken. Het onderwerp blijft dus op de politieke agenda en OV-NL blijft zich ook in 2023 hard maken voor btw-verlaging.

TVOV in 2023

GVB is een van de deelnemers in het Nationaal Openbaar Vervoer Beraad (NOVB) en vertegenwoordigt de 3 stadsvervoerders van Den Haag, Rotterdam en Amsterdam. Samen met de Vervoerregio, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, vertegenwoordiging van streekvervoerders en vertegenwoordiging van de provincies en branchevereniging OV-NL heeft de NOVB zich hard gemaakt bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor een Transitievergoeding (TVOV) voor de sector in 2023.

Amsterdam autoluw

De gemeente is bezig met het autoluw maken van de stad om deze leefbaarder en toegankelijker te maken en voetgangers en fietsers meer ruimte te geven. De missie van GVB sluit hierop aan: *De reiziger in Groot-Amsterdam kiest voor lopen, fietsen en openbaar vervoer.* Vrijwel overal geldt betaald parkeren en de gemeente verhoogt de parkeertarieven. Verder komen erop steeds meer plaatsen fietsstraten waar auto's te gast zijn. De gemeente stimuleert ook deelvervoer door diverse aanbieders, onder andere met een interactieve plattegrond.

Op vrijliggende banen mogen bussen en trams 50 km/uur rijden

Op de meeste wegen en straten gaat een maximumsnelheid gelden van 30 km/uur (zie Onze omgeving). Met deze maatregel streeft de gemeente doelen na die GVB deelt. Op vrijliggende tram- en busbanen mogen onze voertuigen 50 km/uur blijven rijden. Toch raakt deze maatregel GVB, omdat we met onze bussen en trams ook door gebieden rijden waar de snelheidsbeperking geldt. Dit betekent dat reizigers langer onderweg zijn. Dit kan de aantrekkelijkheid van het OV schaden ten opzichte van de auto. Een lagere rijsnelheid betekent ook hogere exploitatiekosten, omdat we meer voertuigen en bestuurders nodig hebben. GVB heeft de gemeente hierover geadviseerd.

In 2022 hebben gemeente Amsterdam, de Vervoerregio, Connexxion en GVB een gezamenlijke studie gedaan naar mogelijke maatregelen om de negatieve gevolgen van de invoering van 30 km/uur te voorkomen. Hieruit zijn 3 verschillende typen voorstellen gekomen voor aanpassingen aan de infrastructuur om het OV beter te laten doorstromen en voor meer aandacht voor verkeerslichten. Belangrijkste maatregel bestaat uit zogenoemde knips: meer ruimte op kruispunten voor fiets en OV.

Mobility as a Service

GVB en andere partijen werken samen al enkele jaren aan een breed en klantgericht mobiliteitsaanbod waarbij verschillende modaliteiten naadloos op elkaar aansluiten en de reiziger gebruikmaakt van deelvervoer in combinatie met OV. Dit concept, Mobility as a Service (MaaS), brengen we nu in de praktijk met een pilot van een jaar met Donkey Republic, een leverancier van deelfietsen. Op verschillende metrohaltes en andere punten in de stad staan deelfietsen van Donkey Republic met een GVB-logo. Ze zijn te boeken in de GVB-app Gappie. Er zijn plannen om ook elektrische deelauto's bij dit concept aan te haken.

Aanvullend OV

Met de aparte entiteit GVB Commercieel Vervoer B.V. wordt aanvullend openbaar vervoer aangeboden in het verlengde van regulier openbaar vervoer. Deze maatwerkoplossingen worden gefinancierd door bedrijven en instellingen voor het vervoer in en rond Winkelcentrum Gelderlandplein in Buitenveldert, Rieker Business Park en Westpoort.

Het gebruik van de aanvullende openbaarvervoerlijnen is voor reizigers gelijk aan regulier OV. Er is reisinformatie in alle reisinformatiekanalen beschikbaar, en als het vervoer niet gratis wordt aangeboden, betaalt de reiziger het reguliere OV-tarief door in en uit te checken. De voertuigen zijn voor iedereen toegankelijk en zijn herkenbaar aan de GVB-uitstraling.

Aanvullend OV is voor reiziger gelijk aan regulier OV

Uit klantentevredenheidsonderzoek blijkt dat reizigers een hoge waardering hebben voor deze aanvullende lijnen. De 2 buslijnen in Rieker Business Park werden beoordeeld met 8,6 en de 2 buslijnen in Westpoort met een 8,0. In Rieker Business Park zijn 3 nieuwe hybride bussen ingestroomd, waardoor het comfort voor reizigers is verbeterd.

Lijnennet van Groot-Amsterdam

Lijnennetkaart: Overzicht van alle tram, bus, metro en veerverbindingen in Amsterdam.

Interview met Sven Breedijk

Sven Breedijk, financieel directeur gemeente Amsterdam: “We doen het voor de reiziger!”

Uw directie vervult de rol van aandeelhouder van GVB. Wat houdt dat in?
“De gemeente behartigt de publieke belangen van de stad. Dat zijn de maatschappelijke belangen die we willen beschermen en tot onze verantwoordelijkheid maken. De gemeentelijke betrokkenheid bij publieke belangen krijgt op verschillende manieren vorm. Soms voeren we taken zelf uit, denk aan het inzamelen van huishoudelijk afval of het verstrekken van uitkeringen. In andere gevallen staat de gemeente meer op afstand en zijn we aandeelhouder. Met het aandeelhouderschap in GVB willen we betrouwbaar, toegankelijk en duurzaam openbaar vervoer in en rond Amsterdam borgen. Metro, tram, bus en veer nemen we per slot van rekening allemaal. Daar doen we het voor.”

Welke thema’s bij GVB waren in 2022 voor u van belang?
“Corona is opnieuw beeldbepalend geweest. Het voelt inmiddels als een eeuwigheid geleden, maar 2022 begon in een harde lockdown en nog dagelijks ondervinden alle vervoerbedrijven de gevolgen in termen van reizigersaantallen. Vervolgens gingen de energieprijzen door het dak en ontstond een toenemende krapte op de arbeidsmarkt. De gemeente beseft heel goed dat dat GVB raakt. De stad kan desondanks altijd rekenen op de medewerkers van GVB en dat is voor ons en bovenal voor de reiziger van grote waarde.”

Hoe kijkt de gemeente Amsterdam naar GVB en zijn medewerkers?
“De gemeente heeft veel waardering voor de medewerkers van GVB. Zij zorgen ervoor dat we iedere dag weer van A naar B komen. Regelmatig gaan wethouders en ambtenaren op werkbezoek bij GVB. Wat ons altijd opvalt, is de trots waarmee de

medewerkers spreken over het werk bij GVB. Of het nu de collega's op de tram of bus zijn, bij de remise, het opleidingscentrum, de boa's of de mensen van de OV-zorgbus. Dat maakt echt indruk."

In welk opzicht verschilt GVB – voor u als publiek aandeelhouder – van een 'gewone' vennootschap?
"Bij GVB zijn veel partijen betrokken en dat maakt het soms complex. Er is veel overleg nodig om alle verschillende belangen te betrekken en op één lijn te krijgen. Maar uiteindelijk hebben we natuurlijk allemaal hetzelfde belang, namelijk goed openbaar vervoer."

Als publiek aandeelhouder heeft u oog voor het publieke belang, zoals diversiteit & inclusie, duurzaamheid en goed werkgeverschap. Welke thema's zijn voor de gemeente voor de lange termijn belangrijk?
"De gemeente stelt het publieke belang centraal. Bij GVB is dat goed openbaar vervoer. Als publiek aandeelhouder vinden we maatschappelijk verantwoord ondernemen daarbij van groot belang. Het is heel goed dat u duurzaamheid, goed werkgeverschap en diversiteit en inclusie noemt. Dat vinden wij erg belangrijk, nu en in de toekomst."

Hoe houdt u hier als aandeelhouder toezicht op?
"Tijdens aandeelhoudersvergaderingen brengt de gemeente het thema maatschappelijk verantwoord ondernemen altijd ter sprake. Dan is het goed om te horen dat de directie dit serieus vertaalt in de bedrijfsvoering. De raad van commissarissen houdt hier toezicht op. Als aandeelhouder vragen wij alle deelnemingen om hierover te rapporteren. Zo kan de gemeenteraad volgen wat GVB en andere deelnemingen doen op het gebied van onder andere duurzaamheid en de man-vrouwverdeling in de directie en raad van commissarissen."

Komt de visie van de gemeente meestal overeen met die van GVB?
"Voor de gemeente en GVB zijn de bereikbaarheid, leefbaarheid en mobiliteit voor de mensen in Amsterdam en omgeving van groot belang. Daar zijn we het roerend over eens."

Hoe typeert u de samenwerking tussen algemene aandeelhoudersvergadering, raad van commissarissen en de directie van GVB?
"De samenwerking is uitstekend en plezierig. We hebben veel contact en we investeren in de onderlinge relaties. We overleggen op basis van vertrouwen en met erkenning van en waardering voor elkaar. De directie en de raad van commissarissen spannen zich in om de gemeente goed te informeren over wat er speelt en daar zijn wij heel tevreden over."

Sinds eind 2021 is de Vervoerregio Amsterdam medeaandeelhouder. Hoe ervaart u de samenwerking tussen beide aandeelhouders?
"Het is belangrijk dat de Vervoerregio aandeelhouder is geworden. Dat was nodig om ook in de toekomst de vervoersconcessie en de opdracht van het onderhoud en beheer van de railinfrastructuur te kunnen gunnen aan GVB. Doordat de gemeente en de Vervoerregio nu samen de strategische besluiten nemen, is het nog vanzelfsprekender dat we goed met elkaar samenwerken."

Robuust fundament

GVB wil een gezonde organisatie zijn. We willen dat onze medewerkers zich bij ons thuis voelen. De uitstoot van ons vervoer minimaliseren we. En we richten onze processen efficiënt in en benutten onze systemen optimaal.

Goede werkgever

GVB wil tot de top van de werkgevers in Amsterdam blijven behoren. Ook in een krappe arbeidsmarkt bieden we werk aan mensen uit alle geledingen van onze samenleving, en we leiden ze zelf op. De gezondheid en de veiligheid van onze medewerkers zijn altijd belangrijke punten van aandacht.

GVB wil een van beste werkgevers van Amsterdam blijven

> GVB is een enorm belangrijke samenwerkingspartner voor ons; op diverse plekken bij de tram- en metrostations zijn mensen met een verstandelijke beperking aan het werk voor GVB. Prachtig werk voor de stad waar ze veel plezier en trots aan ontlenen. We hebben een spannende tijd achter de rug. Opdrachtgevers trokken zich in coronatijd terug en met GVB hebben we ook echt moeten puzzelen: hoe houden we in deze moeilijke tijd toch dit werk overeind? Hoe zorgen we ervoor dat deze kwetsbare groep niet langs de kant staat in een ook voor hen zo moeilijke tijd? GVB heeft laten zien te staan voor haar principes en heeft zich ingespannen om het werk toch – op een aangepaste manier – doorgang te laten vinden, voor ons ongelofelijk belangrijk!
>
> **Gerda van der Meer**
> Directeur Wonen, Werk & Dagbesteding Cordaan

Gezondheid en welzijn

Verzuim

KPI

Verzuim van 8,2% in 2020 naar 6% in 2025

Het verzuimpercentage van GVB is sinds maart 2020, de start van de coronacrisis, sterk gestegen. In 2020 was het cijfer 7,9% en in 2021 was dat 8,4%. De stijging zette in 2022 fors door naar 9,4%. Ook bij de andere vervoerbedrijven steeg het percentage in dezelfde periode sterk.

Verzuimpercentage is sinds coronacrisis sterk gestegen